

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

92-gruppen

c/o Danmarks Naturfredningsforening
Madsnedøgade 20
2100 København Ø
T 39 17 40 32
F 39 17 41 41
E 92-gruppen@dn.dk

INDHOLD – NR. 10 D. 21.05.03

MØRKE SKYER OVER HANDELSMØDE 1

MERE HANDEL - MINDRE FATTIGDOM 2

AFVIKLING AF EU'S SUKKERORDNINGER 3

NY MILJØSAG I WTO 4

HISTORISK REFORM UNDER PRES 5

PINLIGT BREV FRA MILJØMINISTER HANS CHR. SCHMIDT TIL EU-KOMMISSÆR 6

MILJØMINISTEREN LOVER INDSATS MOD ULOVLIG TØMMERHUGST I RUSLAND 7

ARRANGEMENTER 8

REDAKTION 8

Mørke skyer over handelsmøde

Af John Nordbo, 92-gruppen

”ingen tegn på, at de rige lande for alvor vil acceptere, at forhandlingerne ender med forbedringer af ulandenes handelsvilkår”

Der er i mindst én forstand mørke skyer på himlen, når udenrigsminister Per Stig Møller den 27. maj er vært for et internationalt højniveau-møde om handel og udvikling. Selv om de igangværende WTO-forhandlinger betegnes som en ”udviklingsrunde”, er der ingen tegn på, at de rige lande for alvor vil acceptere, at forhandlingerne ender med forbedringer af ulandenes handelsvilkår.

I de 1½ år, der er gået siden WTO’s ministerkonference i Doha, er det ikke lykkedes at holde nogen af de tidsfrister, som betyder noget for ulandene. USA og EU har været de alvorligste forhindringer for løsninger på 3 områder:

1. Billig medicin til de fattigste lande: I Doha blev det aftalt, at der skulle findes en stabil løsning på ulandenes muligheder for at bruge tvangslicenser til at nedbringe priser på medicin til AIDS mv.
2. Positiv særbehandling af ulande: De nuværende WTO-aftaler indeholder mere end 80 forskellige bestemmelser, som går ud på at tage særlige hensyn til ulandene, f.eks. i form af bedre markedsadgang eller teknologioverførsel. Men de fleste af disse

bestemmelser er vage hensigtserklæringer. Derfor blev det aftalt i Doha, at bestemmelserne skulle gøres mere effektive.

3. Begrænsning af de rige landes særrettigheder: WTO's landbrugsaftale giver de rige lande lov til at opretholde en omfattende statsstøtte. Selv på ulandenenes egne markeder har de rige lande lov til at dumpe deres overproduktion af fødevarer. I Doha blev der sat gang i forhandlinger om liberaliseringer af handlen med landbrugsvarer, men det er endnu ikke lykkedes at nå til enighed om de overordnede rammer og mål for disse forhandlinger.

"På de tre områder er tidsfristerne skredet, og planen om at afslutte hele WTO-forhandlingsrunden næste år er truet."

På de 3 områder er tidsfristerne skredet, og planen om at afslutte hele WTO-forhandlingsrunden næste år er truet. Man må derfor håbe, at mødet i København kan være med til at få de andre rige lande til at indse, at de må holde op med at give toprioritet til hensynene til landbruget og andre særinteresser i WTO-forhandlingerne. Indrømmelserne skal gives senest på WTO's ministerkonference i Cancun til september.

Mere handel - mindre fattigdom

Af Hans Peter Slente, Afsætningspolitisk Chef, Dansk Industri

FN's årtusindsmål for social og økonomisk fremgang for udviklingslandene nås ikke gennem politisk reform og udviklingsbistand alene. Udviklingslandene har brug for økonomisk udvikling - en udvikling som afhænger af øget handel og flere private investeringer.

"Udviklingslandene har brug for økonomisk udvikling"

Forhandlingerne i Verdenshandelsorganisationen (WTO) drejer sig om at mindske barriererne for handel, og dermed skabe grobund for yderligere vækst i hele verden - ikke mindst i udviklingslandene. For øget protektionisme og recession vil først og fremmest ramme verdens fattige.

"Øget protektionisme og recession vil først og fremmest ramme verdens fattigste"

Øget handel og investeringer står højt på udviklingslandenes ønskeseddel. Det skyldes, at handel gavner forbrugere gennem lavere priser og større udbud, mens det gavner virksomheder gennem teknologisk udvikling og kapitaltilførsel. Undersøgelser viser, at de udviklingslande, der har formået at integrere sig med verdensøkonomien i 1990'erne har haft markant større vækstrater end andre lande, og derved har formået at mindske fattigdommen markant.

Vietnam er et godt eksempel på, hvordan øget økonomisk integration kan fremme landets udvikling. Vietnam har de seneste år åbnet sig gradvist mod omverdenen, og er kandidat til optagelse i WTO. Samtidig er antallet af ekstremt fattige vietname-

sere halveret på 10 år.

Alle lande har noget at bidrage med i verdenshandelen. Men det er klart, at nogle af de mindst udviklede lande ikke er lige så konkurrencedygtige som andre lande. Derfor kan en liberalisering være skræmmende for dem, selvom de vil vinde på det på længere sigt.

”endelig må Danmark og EU selvfølgelig også gribe i egen barm og yderligere reducere egne importbarrierer”

Derfor bør der tages særlige hensyn til denne gruppe lande, så de får længere overgangsordninger, så de kan nå at tilpasse deres produktion og administration til friere handel. Desuden kan udviklingsbistanden anvendes til at fremme landenes infrastruktur, produktionsvilkår og produktivitet, så de med tiden bliver mere konkurrencedygtige. Og endelig må Danmark og EU selvfølgelig også gribe i egen barm og yderligere reducere egne importbarrierer lige fra tekniske handelshindringer til den konkurrenceforvridende landbrugspolitik, som bør liberaliseres.

En fri verdenshandel til glæde for alle kan lade sig gøre - hvis vi har modet!

Afvikling af EU's sukkerordninger

Af Jørn Jespersen, MF for SF og landbrugsstøtteafviklingsordfører

Med et flertal udenom regeringen er det lykket SF at tvinge regeringen til at arbejde for at afskaffe den mest urimelige blandt EU's mange landbrugsordninger – sukkerordningen.

”de er udtryk for en vanvittig protektionisme, som ikke tjener noget fornuftigt formål.”

Hvad er så problemet med EU's sukkerordninger? Overordnet kan man sige, de er udtryk for en vanvittig protektionisme, som ikke tjener noget fornuftigt formål. Protektionismen koster EU's borgere, forbrugere, 42 mia. kr. om året - alene på sukkerområdet. EU's sukkerordning skaber herudover miljøproblemer, fordi den skaber en intensiv produktion, som ellers ikke ville finde sted med overforbrug af sprøjtemidler osv. Alvorligst er, at sukkerordningerne er dybt skadelig for de fattige lande. Udover at forhindre deres eksport til EU, lukker vi vores markeder ved høje toldbarrierer og dumper EU's overskudsproduktion på deres markeder, hvilket slår ulandenes produktion i stykker. Denne ordning er så forargelig og ødelæggende, at det trods enhver beskrivelse. Alligevel vil vores såkaldte liberale regering i Danmark vente med en fuld liberalisering af ordningerne.

”Alligevel vil vores såkaldte liberale regering i Danmark vente med en fuld liberalisering af ordningerne.”

Regeringen har det åbenbart sådan, at når man skærer ned på statens budgetter og i den forbindelse rammer ulandshjælpen, henviser man til, at ulandene i stedet skal have frihandel, men når frihandelsmuligheder diskuteres, siger man paradoksalt nok nej med begrundelsen, at det kunne ramme nogle af de fattige lande. Topmålet af hykleri endnu engang.

For Venstre og de Konservative er EU åbenbart et sted, hvor der træffes beslutninger, [...] som ikke kan påvirkes af Danmark"

Engagementet i EU-politikken fra regeringens side er ikke overvældende. For Venstre og de Konservative er EU åbenbart et sted, hvor der træffes beslutninger, som er uden for enhver rækkevidde, og som ikke kan påvirkes af Danmark. SF har den modsatte holdning: At det faktisk er vigtigt at påvirke beslutningerne i EU.

SF m.fl. pålægger derfor nu regeringen til - inden sommer - at fremlægge en plan for en 5-årig afvikling af sukkerordningen. Danmark skal være forkæmper i EU for at få sukkerordningerne afskaffet, og regeringen skal forpligtes til at arbejde for sin strategi i EU's ministerråd. De skal afskaffes - jo før jo bedre!

Ny miljøsag i WTO

Af John Nordbo, 92-gruppen

"Sagen forventes at blive den hidtil mest betydende miljøsag i WTO"

USA har nu officielt indledt en WTO-sag mod EU grund af uviljen mod genmodificerede afgrøder i EU. Sagen forventes at blive den hidtil mest betydende miljøsag i WTO, der tidligere har afgjort sager om blandt andet forbud mod import af asbest, beskyttelse af truede havskildpadder og forbud mod hormonbøffer.

Det er USA's opfattelse, at det moratorium, som indtil videre hindrer godkendelse af nye genmodificerede afgrøder i EU, udgør en handelshindring i strid med WTO-reglerne. Amerikanerne har fået opbakning fra Canada, Australien, Ægypten og en række latinamerikanske lande.

"EU-Kommissionen betegner sagsanlægget som juridisk uberettiget [...] og politisk skadelig"

EU-Kommissionen betegner sagsanlægget som "juridisk uberettiget, uden økonomisk grundlag og politisk skadeligt". Det er Danmark og fire andre EU-lande, som står bag moratoriet, der forventes hævet, når der er vedtaget regler om mærkning og sporing af GMO-produkter. Et flertal i Folketinget har tillige stillet krav om, at der vedtages regler om erstatningsansvar i forbindelse med skader fra GMO-produkter.

"Gen-sagen er principiel"

Gen-sagen er principiel, idet den kan føre til en vurdering i WTO af, om forsigtighedsprincippet kan anvendes til at begrunde miljøregulering. Betydningen af sagen rækker ud over EU's grænser. USA har i de seneste år modarbejdet national regulering af GMO-produkter i en række lande, blandt andet Kroatien, Kina og Sri Lanka. Det forventes at vare i hvert fald 12-18 måneder, før der kommer en endelig afgørelse i sagen.

Historisk reform under pres

Af Sidsel Dyekjær, Det Økologiske Råd

EU-Kommissionen har netop udsendt et udkast til en ny kemikaliereform, som erstatter over 40 eksisterende direktiver.

”både EU-Kommissionen og NGO’erne betegner industriens reaktioner som ren skrækkampagne ”

Den kemiske industris organisationer har sat store kræfter og koordineret internationalt lobbyarbejde i gang for at få væltet reformen. Der advares om, at reformen vil koste enorme summer, millioner af arbejdspladser og af forsøgsdyr, men både EU-kommissionen og NGO’erne betegner industriens reaktioner som ren skrækkampagne. Industrien har dog magtfulde allierede, blandt andet har USA’s udenrigsminister Colin Powell advaret mod ny lovgivning i EU.

Reformen indebærer at kemiske stoffer reguleres efter et nyt tretrinssystem, som har givet reformen sit navn: ”REACH”. Det står for Regulation, Evaluation and Authorisation of Chemicals. De fleste stoffer skal blot registreres og evalueres af producenterne og importørerne selv, andre skal vurderes af myndighederne, mens de farligste skal under autorisation/ godkendelse. Systemet forventes indfaset over en periode på 11 år.

Registrering: Alle kemikalier, der produceres i mængder over 1 ton pr. producent pr. år skal registreres i et centralt agentur.

Evaluering: Stoffer, der produceres i mængder over 100 tons pr. år eller som umiddelbart har mistænkelige egenskaber skal vurderes nærmere af myndighederne.

Autorisation: Stoffer, der er særligt skadelige, skal udfases eller må kun bruges til de formål, hvor der foreligger en godkendelse fra myndighederne.

”En effektiv reform af vores håndtering af skadelige kemiske stoffer er af enorm betydning”

En effektiv reform af vores håndtering af skadelige kemiske stoffer er af enorm betydning, også fordi kemikalierereguleringen ligger til grund for megen anden lovgivning om affald, arbejdsmiljø, eksport af kemikalier til ulandene (PIC-konventionen) m.v.. Hvis reformen bliver god, vil den kunne have afgørende indflydelse på den samlede miljøbelastning i EU og alle EU-borgeres sundhed.

Reformen er i høring i frem til d. 10. juli 2003. Læs mere på <http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/chempol/whitepaper/reach.htm>

Pinligt brev fra miljøminister Hans Chr. Schmidt til EU-kommissær

Af Søren Dyck-Madsen, Det Økologiske Råd

"HSC ønsker, at det ikke skal være et krav, at EU's forpligtelser, [...], sker ved reelle reduktioner af drivhusgasser"

Onsdag den 2. april 2003 afsendte den danske miljøminister Hans Christian Schmidt (HSC) et brev til EU's miljøkommissær Margot Wahlström. HSC ønsker, at det ikke skal være et krav, at EU's forpligtelser, ifølge Kyoto-aftalen, sker ved reelle reduktioner af udslippet af drivhusgasser hovedsageligt inden for EU's grænser. I stedet ønsker Hans Christian Schmidt, at EU søger at tilskynde Rusland og Ukraine til, at de mange penge, som lande som Danmark planlægger at betale for kvoter ("varm luft") bliver anvendt til miljømæssige formål.

Den danske regering er med andre ord klar over, at uden en EU-aftale om anvendelse af penge for russisk "varm luft" til miljøformål, så vil dette formentlig ikke ske. Det viser, at den fremlagte danske klimastrategi, som netop bygger på omfattende køb af "varm luft" ikke vil have den miljømæssigt positive virkning på klimaet, som var hensigten med Kyoto-aftalen.

"Endnu værre vil det være, hvis andre lande følger Danmarks fodspor"

Regeringens fastholdelse af køb af varm luft vil medføre en svækkelse af den høje danske miljøprofil. Endnu værre vil det være, hvis andre lande følger i Danmarks fodspor. Rusland og Ukraine har så store kvoter til overs, at selv om alle EU-lande købte kvoter her i stedet for selv at reducere, så vil det fortsat ikke medføre reelle reduktioner i Rusland og Ukraine.

Danmark bør i stedet støtte Margot Wahlströms positive bestræbelser på gennem vedtagelsen af et CO₂ kvotehandelsdirektiv at sikre, at EU's reduktioner i udledningen af drivhusgasser bliver reelle. For dette gøres bedst ved at gennemføre de nødvendige reduktioner inden for EU's grænser, samt ved at sikre, at de reduktioner, som vælges udført uden for EU sker ved anvendelse af Kyoto-mekanismerne Joint Implementation (JI) og Clean Development Mechanism (CDM).

Miljøministeren lover indsats mod ulovlig tømmerhugst i Rusland

Af Jacob Andersen, WWF

Den 14. maj afholdte WWF og Dagbladet Politiken et debatmøde om ulovlig tømmerhugst i Rusland og Østeuropa. Omkring 80 personer mødte op for at diskutere emnet med de fire panel-deltagere: Miljøminister Hans Christian Schmidt; Kim Carstensen, generalsekretær i WWF; Morten Bjørner, direktør i Dansk Træforening; og Peter Hallum, produkchef i COOP-Danmark.

Miljøministeren beklagede de omfattende problemer med ulovlig tømmerhugst i Rusland, og fremhævede sit nylige brev til sin russiske kollega, hvori han opfordrer til samarbejde mellem Rusland og Danmark om bekæmpelse af den ulovlige tømmerhugst. Han lovede, at regeringen er indstillet på at hjælpe russerne med både penge, knowhow og teknologi for at komme problemerne til livs.

”regeringen er indstillet på at hjælpe russerne med både penge, knowhow og teknologi for at komme problemerne til livs.”

Regeringens initiativer i forhold til bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst i Rusland blev hilst velkomment af de øvrige panel-deltagere. Kim Carstensen, WWF, opfordrede miljøministeren til at bruge dansk bistand til at støtte FSC-certificeringer af russiske skove. Han anførte også, at WWF i den kommende tid vil kortlægge den danske handel med træ fra Rusland, og i den forbindelse gå i dialog med såvel regeringen som vigtige danske importører af russisk træ med henblik på at sikre, at importen af træ bliver mere bæredygtig.

”Peter Hallum, COOP, [...] opfordrede til, at der blev udarbejdet lovgivning, som hindrer import af illegalt træ”.

Peter Hallum, COOP, fremhævede COOP-Danmarks indsats for at skaffe FSC-certificeret træ til COOP's butikker og opfordrede til, at der blev udarbejdet lovgivning, som hindrer import af illegalt træ. Morten Bjørner, Dansk Træforening, lagde vægt på vigtigheden af samarbejde med de tømmerproducerende lande i forhold til bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst, men mente samtidig ikke, at Dansk Træforenings medlemmer handlede med illegalt træ.

”Vi(WWF) vil også arbejde for, at der indføres regler, som kriminaliserer import af illegalt russisk træ til Danmark.”

WWF vil i den kommende tid holde regeringen fast på dens løfte om økonomisk og teknisk støtte til bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst i Rusland. Vi vil samtidig arbejde for, at pengene bliver brugt på en måde, som effektivt bekæmper den illegale og ødelæggende udnyttelse af de russiske urskove. Vi vil også arbejde for, at der indføres regler, som kriminaliserer import af illegalt russisk træ til Danmark.

ARRANGEMENTER

BLIVER DE FATTIGE SNYDT IGEN? - PANELDEBAT MED EKSPERTER FRA U-LANDE

Torsdag d. 22. maj kl. 19-21.30

Ibis, Nørrebrogade 68B, 3. sal, 2200 København N

Offentligt møde. 4 NGO-eksperter fra Latinamerika, Afrika, Asien og Europa giver deres bud på, om ulandene får noget ud af de igangværende WTO-forhandlinger og WTO's næste ministerkonference til september.

Arrangeret af 92-gruppen m.fl.

Hvad betyder konventet for miljøet?

mandag d. 26. maj kl. 14-17

Offentligt møde i Trekanten, Kalvebod Brygge 45 i København

Arr. Det Økologiske Råd og Europas Miljø Program

Christian Ege og Michael Minter: Konventet og miljøet. De europæiske miljøorganisationers bidrag Per Dalgaard, MF (DF) og Helle Thorning Schmidt, MEP (S), begge suppleanter i Konventet: Hvad gør de danske repræsentanter for at styrke miljøets placering i traktaten/forfatningen?

Diskussion

Miljø og natur i grundloven

torsdag d. 5. juni 2003 kl. 13-18

Den frie Lærerskole i Ollerup, Sydfyn

Debatmøde grundlovsdag

- skal bevarelse af naturgrundlaget og et rent miljø være grundlovsbestemte rettigheder og pligter?

Der vil på mødet være indledende oplæg af:

Anne Mette de Visser (Øko-net) / John Holten-Andersen, tidl. sekretariatschef i Naturrådet / Mikael Witte, forfatter / John Nordbo, koordinator for 92-gruppen

Der er fri éntre til mødet, der er støttet af Grundlovspuljen og Den Grønne Fond. Af hensyn til afviklingen bedes man tilmelde sig senest d. 4. juni på tlf. 62 24 43 24 eller e-mail eco-net@eco-net.dk

Se hele programmet på www.BaeredygtigUdvikling.nu

Filmpremiere: Maya-sproget vender tilbage.

Tirsdag d. 10. Juni, kl 17.00

Sted: Ibis, Nørrebrogade 68B, 2200 Kbh. N

Mød de to instruktører til en debat om to-sproglig undervisning.

Arrangør: Ibis

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen, Ida Thuesen og Theresa Kjærside, WWF Danmark.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk